

Βρυξέλλες, 22.12.2020
COM(2020) 851 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Για τον καθορισμό της θέσης της Επιτροπής μετά το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τις υποχρεώσεις της Επιτροπής στον τομέα της αμοιβαιότητας των θεωρήσεων και για την τρέχουσα κατάσταση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει τη θέση της Επιτροπής για τους σκοπούς του άρθρου 265 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τις «υποχρεώσεις της Επιτροπής στον τομέα της αμοιβαιότητας των θεωρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806». Παρουσιάζει, επίσης, τις εξελίξεις στον τομέα της αμοιβαιότητας των θεωρήσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες από τον Μάρτιο του 2020 και έπειτα, μήνα κατά τον οποίο εκδόθηκε η τελευταία ανακοίνωση, υπογραμμίζοντας τις συνεχιζόμενες προσπάθειες και τη δέσμευση της Επιτροπής για να επιλυθεί το ζήτημα της μη αμοιβαιότητας, παρά την πανδημία της νόσου COVID-19.

Το ψήφισμα που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 22 Οκτωβρίου 2020 αποτελεί συνέχεια προφορικής ερώτησης που συζητήθηκε στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 19 Οκτωβρίου 2020. Στην απάντησή της στην εν λόγω ερώτηση, η Επιτροπή επανέλαβε τη δέσμευσή της σχετικά με την επίτευξη αμοιβαιότητας των θεωρήσεων για όλα τα κράτη μέλη, ως θέμα προτεραιότητας. Επίσης, η Επιτροπή εξήγησε ότι, όσον αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες, παραμένει προσηλωμένη σε μια προσανατολισμένη στα αποτελέσματα διαδικασία σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και ότι τα παραχθέντα αποτελέσματα δείχνουν ότι στον τομέα αυτόν μπορεί να επιτευχθεί απτή πρόοδος μέσω της συνεχούς δραστηριοποίησης και των κοινών διπλωματικών επαφών. Στο ψήφισμά του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η Επιτροπή «υποχρεούται εκ του νόμου να εγκρίνει κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους τρίτων χωρών» οι οποίες δεν έχουν άρει την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ μέχρι την προθεσμία της 12ης Απριλίου 2016. Στην πράξη, η περίπτωση αυτή αφορά μόνο τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς για τους πολίτες της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Κύπρου και της Ρουμανίας εξακολουθεί να απαιτείται θεώρηση για να ταξιδέψουν στις Ηνωμένες Πολιτείες. Καλεί επίσης την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 265 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εκδώσει την απαιτούμενη κατ' εξουσιοδότηση πράξη εντός δύο μηνών από την ημερομηνία έγκρισης του ψηφίσματος.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στις 12 Απριλίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Τρέχουσα κατάσταση και πιθανή μελλοντική πορεία όσον αφορά την κατάσταση μη αμοιβαιότητας με ορισμένες τρίτες χώρες στον τομέα της πολιτικής θεωρήσεων»¹. Στην εν λόγω ανακοίνωση σημειώνεται ότι, με την ενεργό υποστήριξη της Επιτροπής, έχουν διευθετηθεί, στη συντριπτική τους πλειονότητα, οι περιπτώσεις μη αμοιβαιότητας που κοινοποιήθηκαν σε σχέση με τις τρίτες χώρες². Ωστόσο, υπενθυμίζεται ότι, αν οι υπόλοιπες τρίτες χώρες που διατηρούσαν την

¹ COM(2016) 221 final της 12ης Απριλίου 2016.

² Το 2014 η Επιτροπή έλαβε κοινοποιήσεις καταστάσεων μη αμοιβαιότητας από πέντε κράτη μέλη: Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο, Πολωνία και Ρουμανία. Οι εν λόγω κοινοποιήσεις αφορούσαν τον Καναδά, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Αυστραλία, το Μπρουνέι και την Ιαπωνία. Οι καταστάσεις μη αμοιβαιότητας με τον Καναδά, την Αυστραλία, το Μπρουνέι και την Ιαπωνία επιλύθηκαν με την επίτευξη πλήρους αμοιβαιότητας όσον αφορά την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης.

υποχρέωση θεώρησης δεν την είχαν άρει έως τις 12 Απριλίου 2016, η Επιτροπή θα ήταν υποχρεωμένη να εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους των χωρών αυτών για περίοδο 12 μηνών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001, της 15ης Μαρτίου 2001, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1289/2013, της 11ης Δεκεμβρίου 2013³. Σύμφωνα με τον κανονισμό, η Επιτροπή θα έπρεπε επίσης να λάβει υπόψη τις συνέπειες της αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και των κρατών μελών της⁴.

Η ανακοίνωση του Απριλίου 2016 προέβαινε σε αξιολόγηση των συνεπειών και του αντικτύπου που θα είχε η αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ, καθώς και για τους υπηκόους των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών, και καλούσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εξετάσουν τον καταλληλότερο τρόπο μελλοντικής δράσης. Η Επιτροπή, εν συνεχεία, εξέδωσε έξι ανακοινώσεις: τον Ιούλιο⁵ και τον Δεκέμβριο⁶ του 2016, τον Μάιο⁷ και τον Δεκέμβριο⁸ του 2017, τον Δεκέμβριο του 2018⁹ και τον Μάρτιο του 2020¹⁰. Στην τελευταία ανακοίνωσή της, η Επιτροπή παρείχε επισκόπηση σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και τη μελλοντική πορεία όσον αφορά το καθεστώς μη αμοιβαιότητας με τις Ηνωμένες Πολιτείες που εξακολουθεί να θίγει τους πολίτες της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Κύπρου και της Ρουμανίας, δηλ. τη μόνη εναπομένουσα περίπτωση μη αμοιβαιότητας. Αναφέρθηκε επίσης στην πρόοδο που σημείωσε η Πολωνία, η οποία προσχώρησε στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των Ηνωμένων Πολιτειών τον Νοέμβριο του 2019.

Στην ανακοίνωση του Μαρτίου 2020 επισημάνθηκε η ιδιαίτερη κατάσταση που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την εφαρμογή των πολιτικών για τις θεωρήσεις, λόγω των μέτρων που λαμβάνουν πολλές χώρες σχετικά με τις θεωρήσεις με σκοπό την καταπολέμηση της πανδημίας της νόσου COVID-19. Από τις 13 Μαρτίου 2020 οι Ηνωμένες Πολιτείες επέβαλαν προσωρινούς ταξιδιωτικούς περιορισμούς στα μη αναγκαία ταξίδια αλλοδαπών οι οποίοι, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, ήταν φυσικά παρόντες στον χώρο Σένγκεν ή τον είχαν επισκεφθεί 14 ημέρες πριν από την είσοδό τους στο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών¹¹. Οι περιορισμοί αυτοί συμπεριέλαβαν την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

³ Βλ. άρθρο 1 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού. Η ίδια υποχρέωση προβλέπεται πλέον στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (κωδικοποίηση), ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39, με τον οποίο κωδικοποιήθηκε ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001.

⁵ COM(2016) 481 final της 12ης Ιουλίου 2016.

⁶ COM(2016) 816 final της 21ης Δεκεμβρίου 2016.

⁷ COM(2017) 227 final της 2ας Μαΐου 2017.

⁸ COM(2017) 813 final της 20ής Δεκεμβρίου 2017.

⁹ COM(2018) 855 final της 19ης Δεκεμβρίου 2018.

¹⁰ COM(2020) 119 final της 23ης Μαρτίου 2020.

¹¹ <https://www.dhs.gov/news/2020/03/11/homeland-security-acting-secretary-chad-f-wolf-s-statement-presidential-proclamation>

από τις 16 Μαρτίου¹². Δεδομένου ότι οι εν λόγω περιορισμοί εισόδου βασίζονται στη φυσική παρουσία σε μια περιοχή και όχι στην ιθαγένεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνδέονται με την αμοιβαιότητα των θεωρήσεων¹³. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε παρόμοια μέτρα για τον περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την Ένωση¹⁴.

III. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Επισκόπηση των επαφών ΕΕ-ΗΠΑ και της συνέχειας που δόθηκε σ' αυτές

Παρά το γεγονός ότι δεν ήταν δυνατή η διοργάνωση συνεδριάσεων διά ζώσης μετά τον Μάρτιο του 2020, το ζήτημα της μη αμοιβαιότητας εξετάστηκε σε όλες τις σχετικές βιντεοδιασκέψεις μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών. Ήταν, κυρίως, στην ημερήσια διάταξη της υπουργικής συνόδου στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαΐου 2020. Συζητήθηκε επίσης διεξοδικά στη σύνοδο ανωτάτων υπαλλήλων του τομέα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ στις 15 Σεπτεμβρίου 2020 και στις τριμερείς συνεδριάσεις (που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Επιτροπής, των Ηνωμένων Πολιτειών και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών) στις 18-19 Ιουνίου 2020 και στις 10-11 Δεκεμβρίου 2020.

Υπουργική σύνοδος στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ (Μάιος 2020)

Κατά την υπουργική σύνοδο στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ που πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαΐου 2020, τόσο η Κροατική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και η Επιτροπή επανέλαβαν τη σημασία της ένταξης όλων των κρατών μελών της ΕΕ στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ. Υπενθυμίζοντας την πρόοδο που σημειώθηκε με την προσχώρηση της Πολωνίας στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, η οποία καταδεικνύει ότι η κοινή ρεαλιστική τεχνική και διπλωματική δέσμευση αποφέρει καρπούς, τονίστηκε παράλληλα ότι εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα η εξασφάλιση της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τα τέσσερα υπόλοιπα κράτη μέλη. Συμφωνήθηκε ότι, για να υπάρξει πρόοδος, θα πρέπει να συνεχιστεί η εποικοδομητική δέσμευση με βάση τα ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα εργασίας που εκπονήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες για καθένα από τα τέσσερα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και την καθοδήγησή τους με σκοπό να επιτύχουν την πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ασφάλειας του προγράμματος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ.

¹² <https://www.dhs.gov/news/2020/03/16/department-homeland-security-outlines-new-process-americans-returning-schengen-area>

¹³ Με ισχύ από τις 19 Μαρτίου οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν παγκόσμιας εμβέλειας υγειονομική οδηγία επιπέδου 4, δηλ. στο υψηλότερο επίπεδο, με σύσταση για την αποφυγή των ταξιδιών, η οποία εξακολουθούσε να ισχύει κατά την περίοδο αναφοράς. Κατά συνέπεια, οι συνήθεις υπηρεσίες των ΗΠΑ για την έκδοση θεωρήσεων ανεστάλησαν αρχικά προσωρινά σε παγκόσμιο επίπεδο. Από τον Ιούλιο, οι Ηνωμένες Πολιτείες ξεκίνησαν τη σταδιακή επαναλειτουργία των υπηρεσιών για την έκδοση θεωρήσεων, ιδίως για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσιμης σημασίας.

¹⁴ COM(2020) 115 final της 16ης Μαρτίου 2020 και σύσταση (ΕΕ) 2020/912 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2020, σχετικά με τον προσωρινό περιορισμό των μη αναγκαίων ταξιδιών προς την ΕΕ και την πιθανή άρση του εν λόγω περιορισμού.

Τριμερής συνεδρίαση τον Ιούνιο του 2020

Στις 18-19 Ιουνίου 2020 πραγματοποιήθηκε τριμερής βιντεοδιάσκεψη με θέμα την αμοιβαιότητα των θεωρήσεων. Συμμετείχαν εκπρόσωποι από τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη — τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Κύπρο και τη Ρουμανία. Η συνεχιζόμενη δέσμευση, παρά την πανδημία και την αναστολή όλων των μη ουσιαστικών μετακινήσεων μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών, κατέδειξε τη σημασία του ζητήματος της αμοιβαιότητας των θεωρήσεων. Οι συμμετέχοντες διερεύνησαν τρόπους συνέχισης των κοινών εργασιών στο πλαίσιο της πανδημίας της νόσου COVID-19 και συζήτησαν την πρόοδο όσον αφορά τις εκκρεμείς απαιτήσεις ασφάλειας για το πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ, καθώς και τα ποσοστά απόρριψης αιτήσεων θεώρησης.

Παρά τους συνεχιζόμενους ταξιδιωτικούς περιορισμούς λόγω της νόσου COVID-19 και την παγκόσμια αναστολή των περισσότερων δραστηριοτήτων της υπηρεσίας θεωρήσεων των ΗΠΑ από τον Μάρτιο, οι εκπρόσωποι των Ηνωμένων Πολιτειών δεν προέβλεψαν αλλαγές στη μέθοδο υπολογισμού του τρόπου καθορισμού των ποσοστών απόρριψης αιτήσεων θεώρησης για το οικονομικό έτος 2020. Το ποσοστό απόρριψης αιτήσεων θεώρησης αποτελεί σημαντική νομική απαίτηση για κάθε χώρα που επιθυμεί να προσχωρήσει στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ¹⁵.

Όσον αφορά τις εκκρεμείς απαιτήσεις ασφάλειας για το πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ, πραγματοποιήθηκε δεύτερος γύρος συζητήσεων σχετικά με τα ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα εργασίας που υπέβαλαν οι Ηνωμένες Πολιτείες στα τέσσερα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη το 2019. Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη έκριναν ότι η συζήτηση βάσει συγκεκριμένων ειδικών ανά χώρα προγραμμάτων εργασίας αποτελεί πρόοδο σε σύγκριση με την προηγούμενη προσέγγιση η οποία βασιζόταν σε μια γενικότερη αξιολόγηση των απαιτήσεων ασφάλειας. Δεδομένου ότι τα προγράμματα εργασίας περιέχουν ειδικές οδηγίες για κάθε κράτος μέλος, επιτρέπουν στο καθένα από αυτά να επικεντρώσει τις προσπάθειές του στην εκπλήρωση των εκκρεμών απαιτήσεων. Τα προγράμματα περιλαμβάνουν, μάλιστα, προτάσεις για ενέργειες στις οποίες θα πρέπει να προβούν τα κράτη μέλη ώστε να επιτύχουν τη συμμόρφωση, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του Μαρτίου του 2020. Τα προγράμματα εργασίας επανεξετάστηκαν κατά τη διάρκεια της τριμερούς συνεδρίασης και αξιολογήθηκε η εφαρμογή τους, ενώ και τα τέσσερα κράτη μέλη παρουσίασαν πρόοδο σε μια σειρά τομέων εργασίας. Στους τομείς αυτούς περιλαμβάνεται η εφαρμογή συμφωνιών ανταλλαγής πληροφοριών (συγκεκριμένα της συμφωνίας για την πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος), με τη χρήση πληροφοριών που παρέχονται από τις Ηνωμένες Πολιτείες για τη βελτίωση των προσπαθειών ελέγχου και καταπολέμησης της τρομοκρατίας, καθώς και για την αύξηση των εθνικών ικανοτήτων ελέγχου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, μολονότι αναγνωρίζουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί,

¹⁵ Σύμφωνα με τη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών, όπως ορίζεται στον νόμο περί μετανάστευσης και ιθαγένειας των Ηνωμένων Πολιτειών, οι χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης πρέπει να καταγράφουν ποσοστό απόρριψης αιτήσεων θεώρησης μη μεταναστών μικρότερο του 3 % ανά έτος ή μικρότερο του 2 % κατά μέσο όρο δύο ετών.

επανέλαβαν ότι η αξιολόγησή τους ακολουθεί μια ολιστική προσέγγιση και δεν θεωρούν ότι έως τώρα έχουν εφαρμοστεί πλήρως όλες οι απαιτούμενες συμφωνίες¹⁶.

Ως αποτέλεσμα της συνεδρίασης, και τα τέσσερα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να συνεχίσουν να εργάζονται σε διάφορους τομείς εργασίας των αντίστοιχων προγραμμάτων εργασίας τους. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεσμεύτηκαν να συνεχίσουν την εξέταση των αντίστοιχων προγραμμάτων εργασίας παρέχοντας συνεχώς ανατροφοδότηση.

Τριμερής συνεδρίαση τον Δεκέμβριο του 2020

Ένας ακόμη γύρος τριμερούς συνεδρίασης πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2020 μέσω βιντεοδιάσκεψης. Στη συνεδρίαση υπογραμμίστηκε η δέσμευση παρά το συνεχιζόμενο πλαίσιο της παγκόσμιας πανδημίας. Τα ποσοστά απόρριψης αιτήσεων θεώρησης για το οικονομικό έτος 2020 δεν είχαν δημοσιοποιηθεί ακόμη, αλλά οι αρχές των ΗΠΑ υπογράμμισαν ότι η ύφεση το 2020 είχε ως επακόλουθο και την απότομη μείωση των αιτήσεων θεώρησης.

Ως εκ τούτου, η συνεδρίαση επικεντρώθηκε στις απαιτήσεις ασφάλειας, με τη διεξαγωγή τρίτου γύρου συζητήσεων σχετικά με τα ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα εργασίας που παρείχαν οι αρχές των ΗΠΑ σε καθένα από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Όλα τα κράτη μέλη επέδειξαν περαιτέρω πρόοδο σε σειρά τομέων εργασίας. Η ενίσχυση της ακεραιότητας των εθνικών συστημάτων έκδοσης διαβατηρίων τέθηκε ως ζήτημα, σε διαφορετικό βαθμό για καθένα από τα τέσσερα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, με ιδιαίτερη ανησυχία για τα συστήματα που προσφέρουν ταχείς τρόπους απόκτησης της ιθαγένειας και για την αντιμετώπιση των περιστατικών απάτης στα γραφεία διαβατηρίων.

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης, οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρουσίασαν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) και τη συνολική διαλειτουργικότητα των πληροφορικών συστημάτων για τη μετανάστευση και την ασφάλεια, προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των αρχών των ΗΠΑ για τον τομέα αυτόν στον οποίο υπάρχουν ήδη ενωσιακοί κανόνες.

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης, και τα τέσσερα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να συνεχίσουν την υλοποίηση των ενεργειών που προτείνονται στα αντίστοιχα προγράμματα εργασίας του καθενός. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεσμεύτηκαν να εξειδικεύσουν ακόμη περισσότερο τα αντίστοιχα προγράμματα εργασίας, εφόσον χρειάζεται, ανάλογα με τις ενέργειες που έχουν ήδη ξεκινήσει. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να εξετάσει στη συνέχεια και άλλα οριζόντια ζητήματα, για τα οποία υφίστανται ενωσιακοί κανόνες.

2. Απαιτήσεις και εξελίξεις του προγράμματος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ

¹⁶ Όπως έχει ήδη αναφερθεί, εκτός από την υπογραφή της συμφωνίας για την πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος, οι στοχευμένες βελτιώσεις που εισήχθησαν από το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών το 2017 έχουν καταστήσει υποχρεωτική την πλήρη εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας για να είναι δυνατόν να εξεταστεί η ένταξη μιας χώρας στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Ποσοστό απόρριψης αιτήσεων θεώρησης

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του Μαρτίου 2020, το ποσοστό απόρριψης αιτήσεων θεώρησης για το 2019 παρουσίασε μείωση και για τα τέσσερα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα ορισμένα από αυτά να προσεγγίσουν το εκ του νόμου απαιτούμενο όριο του 3 %. Η Κύπρος παραμένει κάτω από το 3 %, το ποσοστό της Κροατίας μειώθηκε στο 4 %, ενώ η Βουλγαρία και η Ρουμανία κατέγραψαν για πρώτη φορά ποσοστά μικρότερα του 10 % — δηλ. 9,75 % η Βουλγαρία και 9,11 % η Ρουμανία. Τα ποσοστά απόρριψης αιτήσεων θεώρησης για το οικονομικό έτος 2020, το οποίο έληξε τον Σεπτέμβριο, δεν είναι ακόμη διαθέσιμα.

Απαιτήσεις ασφάλειας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Κύπρος και η Ρουμανία έχουν υπογράψει και έχουν κυρώσει τη συμφωνία για την πρόληψη και την καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος (PCSC) με τις Ηνωμένες Πολιτείες, και έχουν εργαστεί για την πλήρη εφαρμογή της, η οποία, σύμφωνα με τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί.

Οι εργασίες για την εκπλήρωση των γενικών απαιτήσεων ασφάλειας συνεχίζονται με βάση τα προγράμματα εργασίας που οι αρχές των ΗΠΑ έχουν εξειδικεύσει για κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος (βλ. τμήμα II.2). Η επόμενη τριμερής συνεδρίαση, που έχει προγραμματιστεί για την άνοιξη του 2021, θα επικεντρωθεί στην πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τις ενέργειες που προσδιορίζονται στα προγράμματα εργασίας.

3. Τρέχον πολιτικό πλαίσιο στις διμερείς σχέσεις ΗΠΑ και ΕΕ

Μετά τις προεδρικές εκλογές, τις εκλογές για το Κογκρέσο, τις πολιτειακές και τις τοπικές εκλογές στις 3 Νοεμβρίου 2020, η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών βρίσκεται πλέον σε μεταβατική περίοδο, η οποία θα διαρκέσει μέχρι την ημέρα επίσημης ανάληψης καθηκόντων που έχει προγραμματιστεί για τις 20 Ιανουαρίου 2021. Αυτό σημαίνει ότι η τρέχουσα κυβέρνηση δεν αναμένεται να λάβει μακρόπνοες αποφάσεις πολιτικής, ούτε και για την αμοιβαιότητα των θεωρήσεων. Η πολιτική δέσμευση θα ενεργοποιηθεί εκ νέου μετά την ανάληψη των καθηκόντων του νέου Προέδρου και της κυβέρνησής του.

Στις 2 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Ένα νέο θεματολόγιο ΕΕ-ΗΠΑ για την παγκόσμια αλλαγή»¹⁷. Η κοινή ανακοίνωση υποβάλλει πρόταση για ένα νέο, μακρόπνοο διατλαντικό θεματολόγιο, μεταφέρει ένα θετικό πολιτικό μήνυμα στην επικείμενη κυβέρνηση των ΗΠΑ σχετικά με τη σημασία της ανανέωσης της διατλαντικής εταιρικής σχέσης και ότι για τους ανθρώπους και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, οι διατλαντικοί δεσμοί αποτελούν ζωτικό στοιχείο για τις κοινωνίες, τις ταυτότητες, τις οικονομίες μας και την προσωπική ζωή μας.

Όπως αναφέρεται στην κοινή ανακοίνωση, η αλλαγή διοίκησης στις ΗΠΑ προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για να σχεδιάσουμε ένα νέο διατλαντικό θεματολόγιο για παγκόσμια

¹⁷ JOIN(2020) 22 final

συνεργασία. Μία από τις κατευθυντήριες αρχές μιας τέτοιας εταιρικής σχέσης θα πρέπει να είναι η συνεργασία για την εξεύρεση λύσεων στις διμερείς διαφορές με σεβασμό στις κοινές μας αξίες. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι σημαντικό να εκτιμηθεί η στάση της νέας κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών όσον αφορά τα θέματα αμοιβαιότητας στον τομέα των θεωρήσεων.

IV. ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την πρόθεσή της να συνεχίσει την ενεργό υποστήριξη των τεσσάρων ενδιαφερόμενων κρατών μελών ώστε να τα βοηθήσει να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του προγράμματος για την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ.

Οι προσεχείς συνεδριάσεις, τόσο οι τεχνικές όσο και οι πολιτικές (σε τριμερή και διμερή σύνθεση), θα προσφέρουν ευκαιρίες για τη διατήρηση της δυναμικής. Η επόμενη τακτική τριμερής συνεδρίαση που έχει προγραμματιστεί για την άνοιξη του 2021 αναμένεται ότι θα προωθήσει τις τεχνικές εργασίες βάσει των σχεδίων εργασίας που παρείχαν οι Ηνωμένες Πολιτείες σε καθένα από τα τέσσερα εναπομείναντα κράτη μέλη, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να θέσουν σε περαιτέρω εφαρμογή τις απαιτήσεις ασφάλειας του προγράμματος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ.

Η επόμενη σύνοδος ανωτάτων υπαλλήλων στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ΕΕ-ΗΠΑ, η οποία αναμένεται να πραγματοποιηθεί στις αρχές της άνοιξης του 2021, και στη συνέχεια η υπουργική σύνοδος ΕΕ-ΗΠΑ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, η οποία έχει προγραμματιστεί για το καλοκαίρι του 2021 στην Πορτογαλία, θα επιτρέψει την αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί.

Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη κατά προτεραιότητα στην επίτευξη πλήρους αμοιβαιότητας των θεωρήσεων για όλα τα κράτη μέλη. Θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη με σκοπό να επιτευχθεί η πλήρης αμοιβαιότητα στον τομέα των θεωρήσεων, αξιοποιώντας τη δυναμική που δημιουργήθηκε με την κοινή ανακοίνωση σχετικά με ένα νέο θεματολόγιο ΕΕ-ΗΠΑ για την παγκόσμια αλλαγή. Με δεδομένη την ένταξη της Πολωνίας στο πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης των ΗΠΑ, τις ειδικές συνθήκες που οφείλονται στην πανδημία COVID-19 και τις αρνητικές επιπτώσεις της στα ταξίδια και τη γενική εφαρμογή των πολιτικών για τις θεωρήσεις παγκοσμίως, αλλά και τη συνεχιζόμενη πρόοδο που σημειώνουν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, η Επιτροπή εμμένει στη θέση της ότι —εφόσον η πρόοδος που σημειώνεται είναι σταθερή— η συνεργασία και η κοινή διπλωματική δέσμευση, κατά την οποία η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εξακολουθεί να είναι ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος μελλοντικής δράσης. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη συμφωνούν να συνεχίσουν τον διάλογο και να επιτύχουν αποτελέσματα με τις Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω εποικοδομητικής συνεργασίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες, και ότι κανένα από αυτά δεν κάλεσε την Επιτροπή να εκδώσει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη με την οποία αναστέλλεται προσωρινά η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους των ΗΠΑ.

Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη ότι η αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους των Ηνωμένων Πολιτειών θα είχε σημαντικές αρνητικές

επιπτώσεις σε ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής και θα επηρέαζε αρνητικά τη διατλαντική συνεργασία και τις εξωτερικές σχέσεις μας με στρατηγικό εταίρο. Θα έθετε επίσης σε κίνδυνο την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης όλων των άλλων πολιτών της ΕΕ που επιθυμούν να ταξιδέψουν στις Ηνωμένες Πολιτείες, αν οι Ηνωμένες Πολιτείες έδιναν συνέχεια σε επανειλημμένες ενδείξεις με βάση τις οποίες η απλή έκδοση από την Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση πράξης σχετικά με την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών θα είχε ως άμεση συνέπεια τη λήψη μέτρων αντιποίνων από την πλευρά των Ηνωμένων Πολιτειών και την επαναφορά της υποχρέωσης θεώρησης για όλους τους πολίτες της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι η έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών θα ήταν αντιπαραγωγική ειδικά την παρούσα χρονική στιγμή και δεν θα εξυπηρετούσε την επίτευξη του στόχου ο οποίος είναι να ταξιδεύουν όλοι οι πολίτες της ΕΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες χωρίς να απαιτείται θεώρηση.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με το Συμβούλιο για την επίτευξη πλήρους αμοιβαιότητας των θεωρήσεων και θα ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τις περαιτέρω εξελίξεις. Θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τις περαιτέρω εξελίξεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έως τον Δεκέμβριο του 2021.